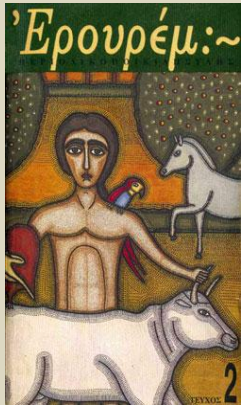

Ερουρέμ - τεύχος 2

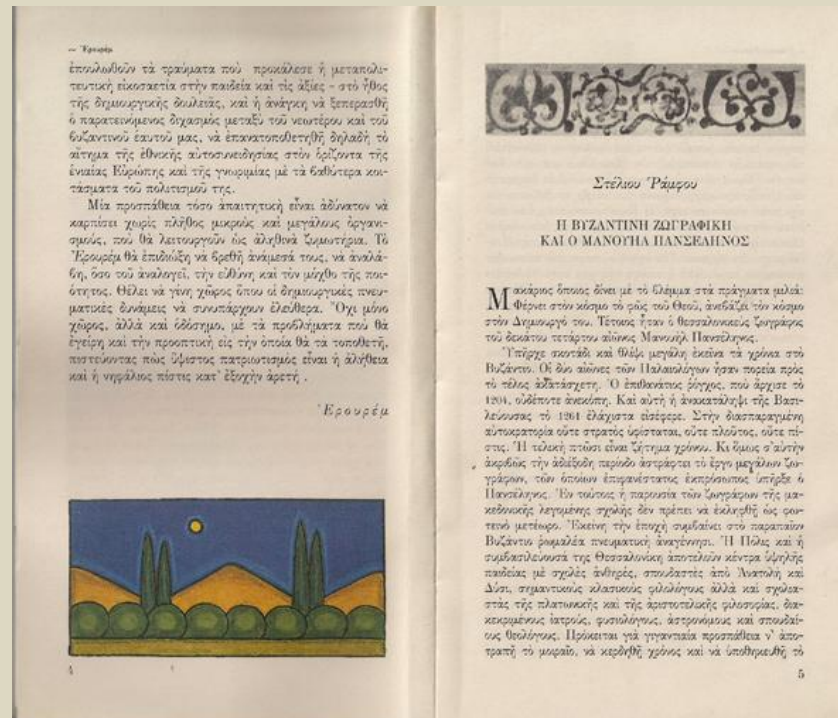
ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΦΩΣ

Illustrations: Manolis Grigoreas (et quelques icônes byzantines)

Ερουρέμ, Ανοιχτά Χαρτιά * **Στέλιου Ράμφου**, Η Βυζαντινή Ζωγραφική και ο Μανουήλ Πανσέληνος * **Μοναχού Έιντεν**, Η Αγιογραφία σήμερα * **Νίκου Τριανταφυλλόπουλου**, Παραθαλάσσια συκοφαγία και σχολαία ερωτικά * **Βαγγέλη Κάσσου**, Τρία Ποιήματα * **Ερνέστου Γκόμπριτς**, Η Αρχαιοελληνική Επανάσταση * **Τερξίας Πεσματζόγλου**, Εν ξύλον γενέσθαι και συναρμοσθήναι * **Μανώλη Γρηγορέα**, Εικόνες * **Αλέξη Δαμιανού**, Νίκου Παναγιωτόπουλου, Λάκη Παπαστάθη, Φως και Εικόνα στον Κινητογράφο * **Αντώνη Ζέρβα**, Εικόνες Απορροαί * **Σωτήρη Χαλικιά**, Όνειρο στη Ντέια * **Τάσου Καπερνάρου**, Ποίημα * **Αλέξη Κοσματόπουλου**, Μυστικιστικές Προσψασύσεις στη ζωγραφική του Ν.Γ. Πεντζίκη * **π. Παύλου Φλωρένσκυ**, Η Αντίστροφη Προοπτική * **Γιώργου Αναγνωστόπουλου**, Τρία Ποιήματα * **Ανθολόγιο** * **Βιβλίο** * **Μουσική** * **Εν οίκω και εν δήμω** * **Μικρή ποσότητα ύλης**

septembre 1995.

Quelques extraits sur la mise en page des oeuvres qui ont illustré ce numéro:

Dix ans plus tard, ces portraits ont été repris par Péris aux pigments pour l'édition sur le Synaxaire. Voir [galerie sur les Saints \(Ormylia\)](#).

επιπλοθῶν τὰ τραύματα πού προκάλεσε ἡ μεταπολιτευτική εἰκοστασία στὴν παιδεία καὶ τὴς ἀξίες — στὸ ἔθος τῆς δημιουργικῆς δουλειᾶς, καὶ ἡ ἀνάγκη νὰ ξεπερασθῆ ὁ παρατηρημένος διχασμὸς μεταξὺ τοῦ νεωτέρου καὶ τοῦ βυζαντινοῦ ἐαυτοῦ μας, νὰ ἐπαναποθετηθῆ δηλαδὴ τὸ αἶγμα τῆς ἐθνικῆς αὐτοσυνοειδήσεως στὸν ὁρίζοντα τῆς ἐνιαίας Εὐρώπης καὶ τῆς γνωριμίας μὲ τὰ βαθύτερα κοιτάσματα τοῦ πολιτισμοῦ τῆς.

Μία προσπάθεια τόσο ἀπαιτητικὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ καρπίσει χωρὶς πλῆθος μικρῶν καὶ μεγάλων ὀργανισμῶν, πού θὰ λειτουργοῦν ὡς ἀληθινὰ ζυμωτήρια. Τὸ Έρωτές θὰ ἐπιδιώξῃ νὰ βρεθῆ ἀνάμεσά τους, νὰ ἀναλάβῃ, ὡς τοῦ ἀναλογεῖ, τὴν εὐθύνη καὶ τὸν μίχθο τῆς ποιότητος. Θέλει νὰ γίνῃ χώρος ὅπου οἱ δημιουργικῆς πνευματικῆς ἐνέργειες νὰ συγκολληθοῦν εὐέλπιστα. Ὅχι μόνο χώρος, ἀλλὰ καὶ ὀδὸς, μὲ τὰ προβλήματα πού θὰ ἐγείρῃ καὶ τὴν προοπτικὴ εἰς τὴν ὁποία θὰ τὰ τοποθετῆ, πιστεύοντας πὺς ὁ ψεῖδος πατριωτισμὸς εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ νηφάλιος πίστις κατ' ἐξουχίαν ἀρετῆ.

Έρωτές

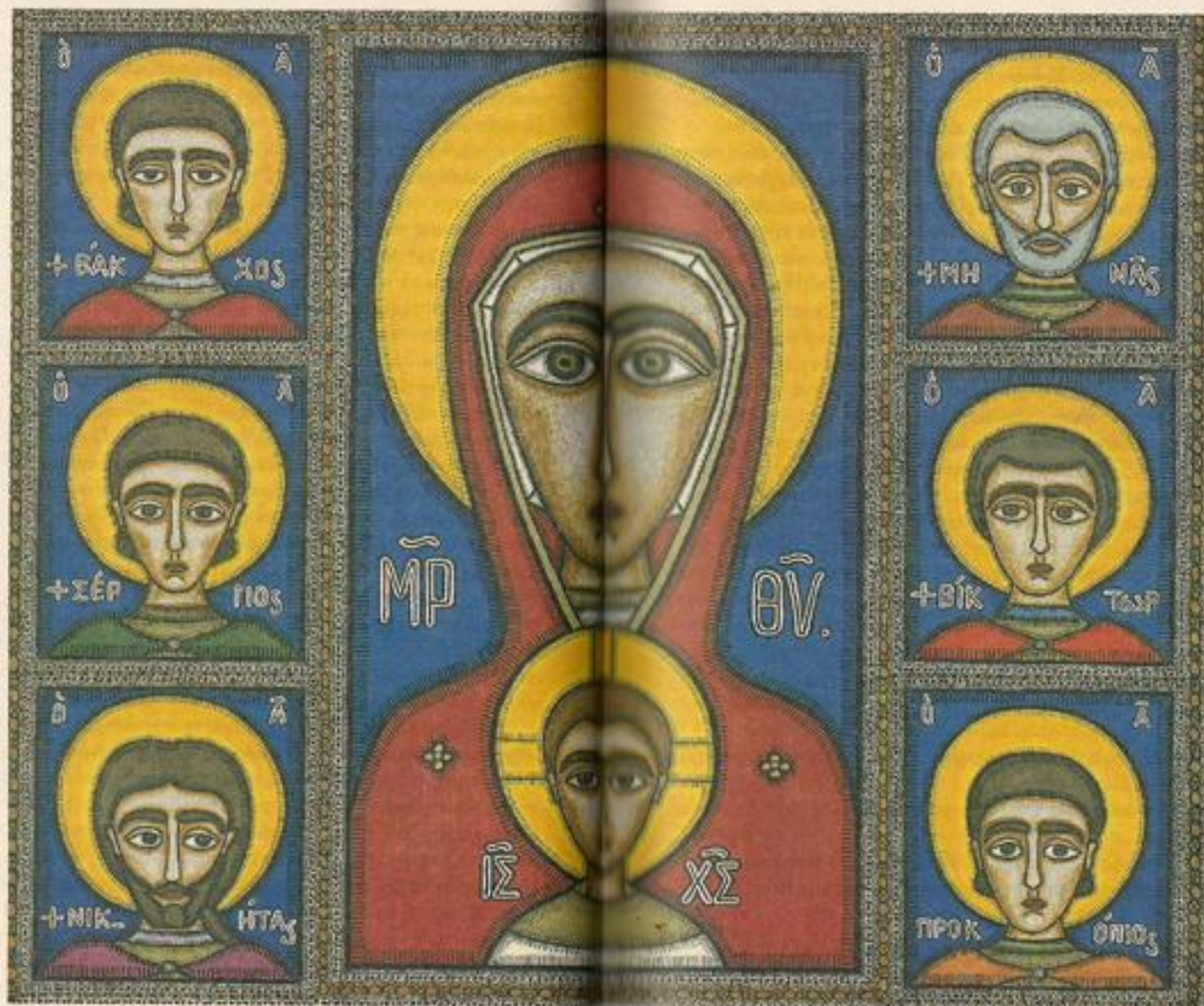

Στέλιου Πάφου

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ Ο ΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΣ

Μακάριος ὅποιος δίνει μὲ τὸ βλέμμα στὰ πράγματα μιὰ ἀφορμὴ στὸν κόσμον τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ, ἀνιχνεύει τὸν κόσμον στὸν Δημιουργὸ του. Τέτοιους ἦσαν ὁ Θεσσαλονικεὺς ζωγράφος τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος Μανουὴλ Πανσελήνης.

Ἐπὶ τῆς αὐτῆς καὶ θύμῃ μεγάλῃ ἐκείνα τὰ χρόνια τοῦ Βυζαντίου. Οἱ δύο αἰῶνες τῶν Παλαιολόγων ἦσαν πορεία πρὸς τὸ τέλος ἀλάτιστα. Ὁ ἐπιθανάτος βίβλος, πού ἀρχιστὸ 1204, οὐδέποτε ἀνεκίπη. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀνοκατάληψι τῆς Βασιλείουσας τὸ 1261 ἐλάγηστα αἰετοῦρε. Στὴν διασπαραγμένη αὐτοκρατορία οὔτε στρατὸς ὑφίσταται, οὔτε πλοῦτος, οὔτε πίστις. Ἡ τελικὴ πτώσι εἶναι ζήτημα χρόνου. Κι ὅμως σ' αὐτὴν ἀκρότης τὴν ἀδιέδοχὴ περιδο ἀστράφει τὸ ἔργο μεγάλου ζωγράφου, τῶν ὁποίων ἐπιφανέστατος ἐκπρόσωπος ὑπάρχει ὁ Πανσελήνης. Ἐν τούτοις ἡ παρουσία τῶν ζωγράφων τῆς μακεδονικῆς λεγομένης σχολῆς δὲν πρέπει νὰ ἐκλεφθῆ ὡς φαινομένό μετέωρο. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ συμβαίνει στὸ παραπαῖον Βυζάντιο φοιμαλέα πνευματικὴ ἀναγέννησι. Ἡ Πόλις καὶ ἡ συμβατικὴ αὐτῆς τῆς Θεσσαλονικῆ ἀποτελεῖ κέντρα ὑψηλῆς παιδείας μὲ σχολὰς ἀνθρώπων, σπουδαστῆς ἀπὸ Ἀνατολῆ καὶ Δύσι, σερμαντικῆς κλασσικῆς φιλοσοφίας ἀλλὰ καὶ σχολαστικῆς τῆς πλατωνικῆς καὶ τῆς ἀριστοτελικῆς φιλοσοφίας, διακεκριμένους ἰατροὺς, φυσιολόγους, ἀστρονόμους καὶ σπουδαίους Θεολόγους. Πρόκειται γὰρ γνησιναῖα προσπάθεια ν' ἀποτραπῆ τὸ μαρμαί, νὰ κερδηθῆ χρόνος καὶ νὰ ὑποθρησθῆ τὸ

ΜΥΣΤΗΡ 9607 Η ΒΡΕΦΟΚΡΑΤΟΥΣΑ, ΚΑΙ ΤΡΕΙΣ ΑΓΙΟΙ ΣΠΑΤΡΙΣΤΙΚΟΙ ΑΥΤΗΣ ΟΙΚΟΝΙΑ (ΝΕΚΡΟΜΕΡΙΑ)

νείδησε ότι μπορεί να μάθει από κούτσικ, και όταν έβλεπε ο καλλιτέχνης χρώμα να έχει το θάρος να προχωρήσει πέρα από την αντίγραφη και να ζωγραφιστεί με το ίδιο πινέλο αλλά με διαφορετικό χέρι. Να πιστέψει ότι στον καιρό ζει μέσα στην Εκκλησία, φέρει το Άγιο Πνεύμα, και ότι όπου το Πνεύμα του Κυρίου εφίσταται, εκεί εφίσταται η ελευθερία.

Νίκου Τριανταφυλλόπουλου

ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΣΥΚΟΦΑΓΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ ΕΡΩΤΙΚΑ

Έχει βρεθεί άθροισμα πίσω του. Εκείνος ληλατούσε μια σκυλιά με μαύρα σκύλα, τα 'κοιζε με αντίσημο χέρι και τα κατέβαζε μονορούμι, σχεδόν με το φημίδι, λυσσοκίμως της πείνας άνοι, συλλογιστήρα και άπορούσε πώς και πούθε βρέθηκε ο Ήνος δωπέρα, στο έρημο θαλασσοκά κατάμαρ της. Χθές, όλη τη μέρα, τίποτα δε μείρισε την παρουσία του. Λες να κόπιασε άργα, και θες να την πήρε το μάτι του, όταν κοντά μεσάνυχτα μιμήθηκε τη Μοσχάλα και βούτηξε στο κίμα από την αποβάθρα του πατρικού της λιοτριβιού, με προπρωτικό ένδυμα: "Α! αυτό μάς έλειπε, να του φέρουν τώρα τίποτα λόγια δεξιά κι άριστερά, κι ύστερα γαϊτανάκι τα μιλθολογήματα, ο καθένας με τη δική του διοστραμμένη έκδοχη για το κούμπι της στα ύγρα μαλάματα της Έκκλης, μπορεί να φτάσει και στις έφημερίδες ή φλωαρίες, ύσως και να έβαζε τις φωνές ο πατέρας της, θα της μαγαρίζαν, τέλος, την έκσταση. Μά πού λιαπών πλεναμενο, άρχος έγω να τό έρω, τον ξεμπάρκαρε ξενηστιασμένο. Αν θέλω να φτουρήσουν οι σκυεις μου και να μη μου πατάει όπως όπως το κατόγιαλο, πρέπει να λάβω τα μέτρα μου, ειδάλλως τό ένα κούρσος θα φέρνει τό άλλο.

Άκούει θηλασμένη φωνή, του έρημου τη κλαψή που δειπνία είχε κατεβάσει, δεν πρόλαβε να κόψει τό σκύο και τώρα κάνει σαν τον Σικαστή τον τήρη που έχασε τό Μόγλη, ύστερα γυ-

«Πάντα, «άπονητα» έστέ πάνε να με άποσάστε από τον κόσμο μου με τη φιλία και λαγαρή παρουσία σας, δε θα σας περάσει όμως, μην έτοιμάζεστε να σπασίσετε σε κανά χαρτί σας πως έγραφα έπαυή, πάρα, σαιχτοχα κριτσι τός όστυ ήρθετα στο περιόδι μου.

Τού γριστε την κλάτη και άπομακροθήκα. Ήσούσο, όταν έρτασε στην άκρη του βόλεμα, σπάρθηκε κατά τό μέρος που, Έχε έκασιχτεί στα σικα. Προχωρησε άμικητη και εαφιάντεται, όταν στην πόρτα του ύποστατικού της έβρισε να στίλιετα αλετός και μαριμίνος ό Σχολάιος.

Αχ! τί κατόρα και τούτη να την εαφίγρου έλες ό άπονητός σπασίς, προνύτερα ό σικιακαλιούτες, τούρα ό έρωτα της Σχολής, Κιούς πιά είναι να δάλα ό πατόρας της στα γύρω έρβόνα κατόνα άληθινά εαφένετα και κοκιά άκουσ να περιπαλά τις κατόες, άλλως θα περάου εαφένος Σπυτήβετη.

«Δεσποινίς Άχρονίος», είπε χουάς άπονητός και περιτοριός ό νεαρός, «άκούετα άποκαμακατό με θέση στον κήρο σας, δεν μπορείτε να με άλεθόνετε έξω άκόρα και τούρα που ένερωκούθηκα, που τό

έβρικατε γραμμένο ότι είναι πασιμώδι σας τίποτα κτήμα; Φυσικά δε θα σπρωσω άφροτικό, έπανήστατη, πρέπει όμως να σας προεδοποιήσω, δε θα σας άφρω να με άποσπάρσετε από τη νύκτα μου.

«Je m'appelle Έρση και δεν καταλαβαίνω τι άποητός άκούετατε» είπε φουρά, άλλα καταλάβαινε πολύ καλά, έρτανε πιά ό καρός που θα εαφίπρωταν πάμωδία άληθινά του παρηάλοτου παριόδιού, έλες με έρωτός τίποτα έσοκτορίας, ένας θεός μου έβρι τί θα της άποησε, ήταν όμως άποκασιμώδι να τό εαφενώζετα, δε ή άφρω να τό τεμακίσιου έρωτα να παλέτα.

«Μία προς τί, Προς τί ό έρβόνα σας», είπε ό νεαρός, «Φύλακα πως εαφένος εάβως άποκαριότα, πλά άρεκτά έξωκούθητα έδω γυρω, άποκλάεται λαπόν να μην άποήσαστε κατότε γρά έκείνον που μελέτετα άλλα παρκαίνετα άδελφός. Ποτότα λαπόν πως έμα μαράτετε τό περιόδι σας με όλοσ σου έπαθωτά ένα κομματά του, θα πάλήθεις ή βροσιά του και θα παλλεπασιναστού τα άποτοριότα του, που κόσμο ή άναβύλει και θα χροτάτε.»

« Έχετε κι εσείς ρουά στην

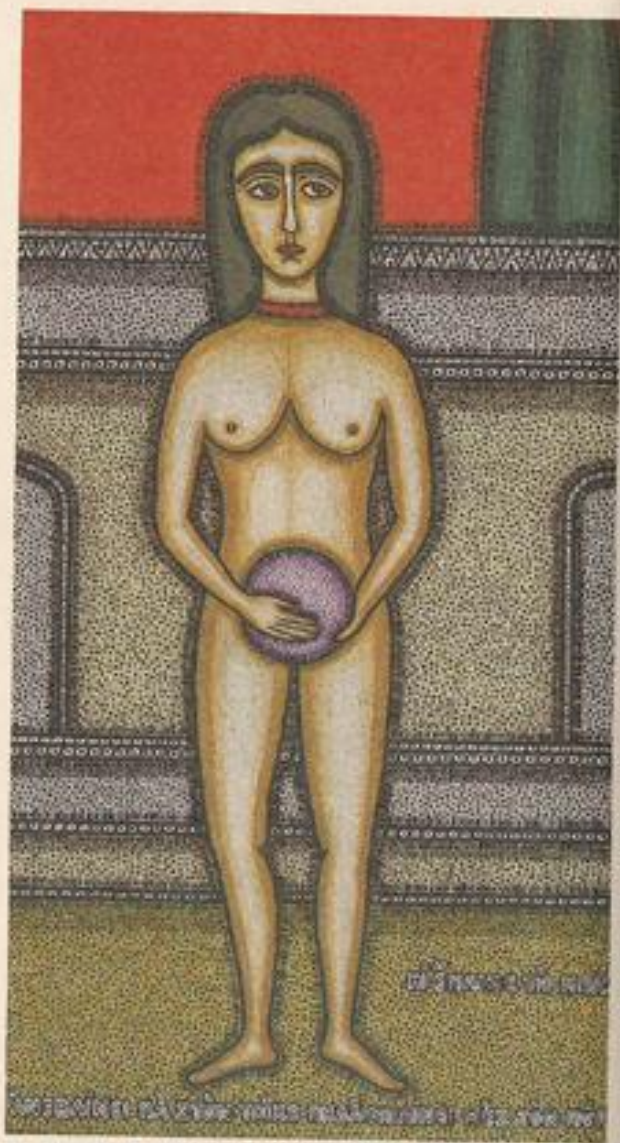
ΚΟΥΡΤΙΝΑ Η Κ.Ι. ΚΟΥΡΤΙΝΑΡΑ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΔΗΗΤΙΣ ΤΟΥ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΟΥ ΟΥΣΕΪΟΥ

Βαγγέλη Κάσου

ΤΡΙΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ο ΜΑΡΚΟΣ ΑΤΤΙΑΟΣ ΡΗΓΟΥΑΟΣ ΗΘΘΑΙΝΗ ΑΙΟ ΑΘΗΝΑ

μυός κρηά ή ζούή
σά μάχη κριφροσε
που τάλοα κερθίθησε
εί στρατιώτες έλες περιγροίον
και τυπικά καταλαραβένου
τά άνοπεράσαστα έδαση
του θανάτου
μένουμε πίσου όί άεκατα
ό άδωκά της ύπαρής
βυσσοδομού μας άνακρέτου
γυαυτό άς μην κομειθήκα
ποτε δεν κομειθήκα
Έμα με τα νύχτα
της σκίφης μου τη νύχτα
καθίς τό πίσου μέρος του καθρέφτη
τά μάτια μου ύστρακα
πάντα εαρά
και τό εός άδελφός
να παρλάει μπροστά μου
σά θάλασσα
τό κορμί μου άεαρήν
όπως τό ελόραρο

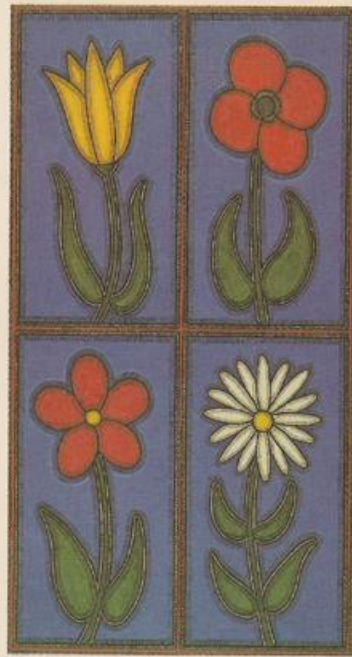
Ο ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ, Ο ΓΥΙΟΣ ΤΗΣ ΟΡΦΑΝΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ, [ΜΕΤΤΟΜΟΡΦΩΣΗ]

Ο ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ, Ο ΓΥΙΟΣ ΤΗΣ ΟΡΦΑΝΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ, [ΜΕΤΤΟΜΟΡΦΩΣΗ]

ΟΙ ΔΕΚΑ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΣΥΝΕΙΣΤΑΣΙΜΕΝΑΙ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΙΟΥΣ

ΦΩΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

Συντάκτης τίνος • Μάκης Δαρμανός
 • Νίκος Παπαγεωργίου
 • Αίκα Παπαγεωργίου

Α. Μάκης Δαρμανός

"Ας ξεκινήσουμε με τον «Πλάτωνα».

ΠΡΩΤΑ απ' όλα θέλω να σου πω κάτι: ο Πλάτων για μένα είναι μια άρετή. Έχει την ιδανική σχέση με τα πράγματα, την υπέρβαση που πάει στην ανεπάρκεια, στην ακαταπρόσβλητη. Έχει την ήπια και φρόνα και την ανεπάρκεια. Η δικαίωση γίνεται της φρόνας προς τη ζωή και το στίγμα της ζωής με τις άβυσσους της ή αντανάξη ότι κάθε πράγμα είναι ανεπάρκεια, είναι η φύση της διδασκαλίας. Οι Περσικοί και όλοι οι Ελληνικοί παραγράφαδες την Ελλάδα. Έμαθες πέρσικα και μαθημάτα της πάρας της Κίνας, των Ινδών κ.λπ. και δεν τα απορρίπτουμε. Άλλωστε τα δάδαμε κάτω από το ατσάλι σου. Τα προωθήσαμε και με τις δυνατότητες που είχαμε τα φέραμε σ' ένα επίπεδο παρα πολύ σοβαρό. Η Ρώμη, αντίθετος, που είναι η αρχή του δυτικού πολιτισμού, έδωσε έναν κλιμακωτικό στην πνευματική Ελλάδα, τον οποίο εξέφρασε με το βασικό της νόμο: primum vivere, deinde philosophare. Είχε τελειώσει πια η ιστορία. Δηλαδή ένας απομωσμός αρχίζει και σωματικά το σκέπτεται από τη φύση, από τον ήλιο. Σωματικά αυτή η εισβολή της γενικής ζωής που είναι μέσα μας.

Ο Οβιδίους είναι μια υπέρβαση. Μας λέει, ένας καθηγητής που έμαθες να και φτάει στο τέλος να πει: άρα ο δό-

μείδω, ότι μπορεί να μάθει από αινούς, και όταν έδωκε ο κα-
τάληκτος χρόνος να έχει το θέρος να προχωρήσει πέρα από
την αντίγραφο και να ζωγραφιστεί με το ίδιο πινέλο αλλά με
διαφορετικό χρώ. Να πιστέψει ότι όσον καιρό και μέσα στην
Έκδοσις, φέρει το "Άγιο Πνεύμα, και ότι όσον το Πνεύμα
του Κυρίου εισπνεύεται, εκεί εισπνεύεται η έλευθερία.

Νίκου Τριανταφυλλόπουλου

ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΣΥΚΟΦΑΓΙΑ
ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ ΕΡΩΤΙΚΑ

Έχει βρεθεί άθροισμα πέντε του. Έκαστος λαμβάνει μια
συναία με μαύρα σόκια, τα 'κοιβε με άυπνισμένο χέρι και τα
κατάλαξε μονοπούσι, στέβον με το φρέσκι, λυσσοκίματος της
πείνας είναι, σπυδαρισμένα και άκουσαν πώς και πάλι έρ-
θθηκε ο Ένας άσπυρα, στη έρην θαλασσίου κατήμερής της.
Χθές, όλη τη μέρα, τίποτε δε μέγαση την παρουσία του. Λες
να κόπιασε άργα, και θες να την πέρα το μάτι του, όταν κινιτά
μεσάνυχτα μιμήθηκε τη Μοσχούλα και δούτηζε στο κίμα
από την απόαθρα του πατριού της λυσσάβου, με προπρω-
ταϊκό ένδομα: "Α! αυτό μάς έδειπε, να του φέρουν τώρα τίπο-
τε λίγα δελιά κι άριστέρα, κι άστερα γάλακίματι τα μιλθολογή-
ματα, ο καθίνας με τη δούη του άσπυραμένη έδαση για το
καίματι της στα ύγρα μαλάματα της Έκαστη, μπορεί να
φτάσει και στις έρμηριδες ή φλωρίας, ίσως και να έβαζε τις
φωίες ο πατριος της, θα της μαγαρίαν, πίκος, την έσπαστη.
Μα πού λυπόσι πικωμένο, άγος έγω να το έρω, τον δε-
μάρκαρε δευροτικωμένο: "Α! θέλω να φτωχήσουν οι σινιες
μου και να μη μου πατάει όποιος όποιος το κατήγαλο, πρέπει
να λάβω τα μέτρα μου, εύάλλως το ένα κούρας θα φέρει το
άλλο.

Άκουσε θωμάζωτη φωνή, που έφραζε τη γαλήνη του έσπαστη
έγχε κατεβόλατι, άην πρήλασε να κείνει το σίκο και τώρα κίκασι
σαν τον Σαρκάση, τον ήτηρη που έγρασε το Μόγιο, ύστερα γυ-

μετ' ήγον των άσπυρα άπολλήμενον το μνημόσινον, έσπυ-
νον σίν δικη την κρίση αύτοις έπαφέντος, δε αύτοι άπ
της εικόνας έσπυραίνοναι. Ήμιν δε κατ' όφθαλμους η
παρθένος του κίστην ως άσπυρα άγκαλοφορούσα κίν-
ται: γραφίσι άσπυρα τοις λόγους και τοις θεώματι άσπυ-
ρητος έσπυρα, πρέσβις μόν ύπερ σωτηρίας, διδάσκουσα
δε θεοσεβείας, και χείρας μόν όφθαλμοι, χείρας δε θου-
σας, ως εις το κοπόν της άληθείας κάλλος ο έν ήμιν
θεος έρω άγούμενος άναδέρεται.

Μπροστά στα μάτια μας, λοιπόν, η Παρθένος κρατάει στην
αγκαλιά της τον Κρίστη, ως έρωτος, άσπυρη τόσο στις εικόνας
όσο και στην ιερή ιστορία και στα θεολογικά όχηματα, προσβύου-
σας για την σωτηρία μας, διδάσκουσας μας να σεβαστούμε τον
θεό - χάρμα των όφθαλμών και του νού. Με όχημα τις εικόνας
αυτές ο ένός μας θεός έρωτος άνοηται από νοητά κάλλος της
άληθείας.

Τὸ ΠΡΩΤΟ ΜΕΤΡΟΥΜΕΝΟΝ ΤῆΣ ΓΥΝΑΙΚῆΣ ΠΑΡῆ ΤΟῦΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕῆΣ ΜΥΘΟΛΟΓΗΜΕΝΑ ΕΠΩΝΥΜΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ

Μ Ο Υ Σ Ι Κ Η

Ἡ ΦΩΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ

Ἡ φωνή θὰ μπορούσε νὰ θεωρηθῆ ὡς ἡ ἰδιαιτέρη ἐκφωρα τῆς πρῆσιπτικῆς μεθέθεσις τοῦ φωτός. Καθὼς τὸ φῶς, ἔν και ἀρρητον, μᾶς κινεῖ πρὸς ἡμᾶς και ἐκφραση.

Τὸ ἔτιμον ἐξ ἄλλου τῆς λέξεως ἐκεῖ μᾶς παραπέμπει: στὶς ρίζες ΦΛ και ΦΛΝ τοῦ ῥήματος φάω (=φατίζω, φέγγω, λάμπω) οἱ ὁποῖες δὲν στρμαίνουσι ἀπλοῦς τὸ φῶς ποῦ βλέπουμε μὲ τὰ μάτια μας ἀλλὰ και τὸ φῶς ποῦ φτάνει μέχρι τῆς δεξιανῆς μας. Ἀπὸ ἐκεῖ παράγονται, λοιπὸν, και οἱ λέξεις φων-αι (ἀπαρῥηματο τοῦ φημί), φάσκει, φάσις, φάσις, φήμη ἀλλὰ και ἡ λέξη ποῦ ἐδῶ μᾶς ενδιαφέρει: ἡ φωνή.

Ἡ ἔτυμολογία ἐχει χρησιμοποιηθῆ κατὰ κῆρον πρὸς ἀναίτητην ἀρχαίαν στρματικὴν ἀποφρασην ποῦ πλέον ἀνύστηται, ἀλλὰ συγχᾶ περιέχεται ὁ κίνδυνος μιᾶς θεωρητικῆς περιπλανήσεως χωρὶς καμμία σύγχρονη ὀλισπιδῶς πραγματικῆς σημασία. Ἄς δοῦμε, ὅμως, κατωκ ἐν χρῆσει στρματίζομενα τῆς φωνῆς ποῦ μᾶς μεταφέρουσι ἀμέσως σὲ ἔθνησις τοῦ εἰκαστικῶ μᾶς ὁρίζοντος: τὸ χρῶμα και ἡ χρῶα. Ἡ κύρια σημασία και τῶν δύο λέξεων σχετίζεται μὲ τὴν ἐπιφάνεια σώματος, δηλαδῆ μὲ τὸ μέρος τοῦ σώματος ποῦ εἶναι ὁρατὸ σὲ μᾶς. Αὐτὸ, ἐξ ἄλλου, εἶναι τὸ χρῶμα και ἡ χρῶα τῆς φωνῆς· ἡ ἐπιφάνεια τῆς, τὸ ἰδιαιτέρο ἀποτέλεσμα ποῦ τὴν καθιστᾶ ἀπολύτως διακριτῆ ἀπὸ τίς ἄλλες. Εἶναι, δηλαδῆ, ἡ εἰδικῆ ὀλισπιδῶς ἀποκρισιτάλληλη μιᾶς φυσιολογικῆς λειτουργίας, τάξεως πνευματικῆς, τῆς ὁποῖας ὁ γενικὸς χαρακτήρας γίνεται ἀντιληπτὸς ἀπὸ τὸ ἐκάστοτε ξεχωριστὸ ἀποτέλεσμα. Ὅπως, δηλαδῆ, και τὸ χρῶμα ποῦ δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἀνταπόκριση ἐνὸς ἐκάστου σώματος στὸ φῶς και ἡ φανέρωση αὐτοῦ τοῦ ἀθέατου και καθόλου φωτός στὴν ἀτομικῆ ἐκδοχῆ του.

Και στὴν ἰδιαιτέρη μουσικολογικῆ τῆς σημασίας ἡ λέξη